

El carrer dels Arbres

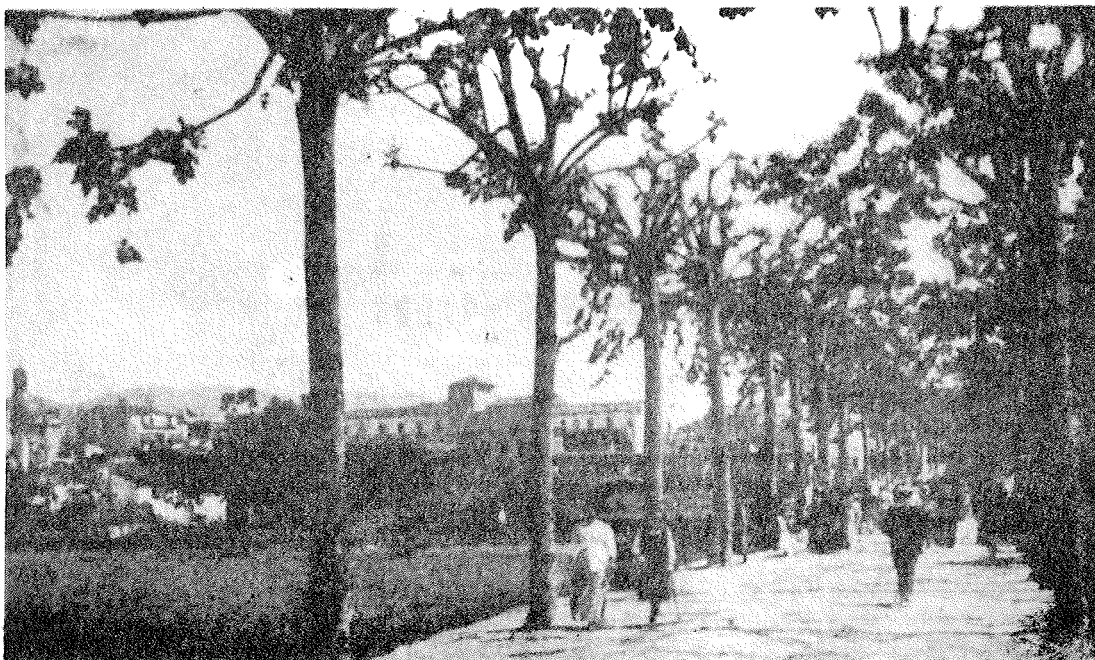
Joan Abril

La nostra ciutat té pocs carrers amb arbres, es poden comptar amb els dits de la mà. En realitat, la gent de tots els partits polítics que han tallat el bacallà a la Casa Gran, no han sentit gaire devoció per a la botànica. Això va quedar demostrat en l'afer del parc de can Coll i Pujol.

L'Ajuntament dels anys vint no posà interès en la compra del parc. Fou lamentable! Avui tindríem un parc magnífic que seria l'orgull dels badalonins. En el transcurs dels anys, és veritat, s'ha plantat arbres en uns carrers on no n'hi havia i s'ha adquirit el parc de can Solei. D'altra banda,

però, s'ha arrancat els plàtans del carrer del Temple, els de l'avinguda Martí i Pujol i els de la riera de Sant Jeroni. També han fet desaparèixer aquells plàtans ufanosos del carrer de Sant Bru. Sortosament, conservem encara dos carrers que presenten un aspecte esplèndid, agradable: el carrer d'en Prim i el carrer de Guifré —carrer dels arbres—.

I ara que menciono aquest carrer, em plau descriure alguns detalls retrospectius i ensems, referir el perquè la gent el

batejà. La cosa, doncs, ve d'uns anys llunyans.

En el plànol de Badalona del 1878, el carrer no existeix. Hom hi veu un terreny immens de conreu, on hi havien aixecat unes fàbriques arran de la via ferroviària. Uns anys després i en aquest terreny començaren a construir cases i fàbriques que ja perfilaven nous carrers, entre ells, el futur carrer de Guifré. Per allà l'última dècada del segle passat, l'Ajuntament presidit per Joaquim Pelay —fabricant de galetes— acordà obrir el carrer de riera a riera. L'acord del consistori provocà una enorme polèmica entre el senyor Pius Ventós i l'alcalde. Però malgrat l'oposició del propietari de la Plana de cal Corb, en Pelay féu enderrocar un tros de paret de cada riera, en un tres i no res. I així, el carrer de Guifré restà obert per sempre més.

Tot seguit, els homes de la brigada municipal ompliren amb terres l'espai destinat al carrer i hi plantaren dues fileres de plàtans que marcaven el traçat. El nou carrer que travessava la Plana de cal Corb, la gent el batejà i com que hi havia arbres, l'anomenaren carrer dels arbres, i amb aquest nom popular ha passat a la posteritat.

Cent anys endarrera, la Plana de cal Corb era un terreny grandíols. Quedava encerclat per dues parets altes, una a la riera de Canyet, l'altra a la riera de Sant Jeroni i per les parets dels badius de les cases del carrer de la Creu. Les feixes conreades s'estenien fins a les parets del darrera les cases del carrer de Sant Isidre. En el transcurs dels temps, s'obriren els carrers de Guifré, Enric Borràs i Àngel Guimerà. Més endavant, aixecaren cases i dues fàbriques de teixits que, formaren els carrers, Colom, Dos de Maig, Marina i finalment el carrer Ignasi Iglesias.

Al final de la segona dècada, el tros de paret que existia des de les primeres cases del carrer de Guifré, fins al carrer de la Creu, fou enderrocat. El 15 d'agost del 1919, s'inicià l'enderrocament de la casa número 1 on hi havia establert la ferreria d'Andreu Cussó. La paret de la

riera de Sant Jeroni que arribava fins a la casa que feia cantonada amb el carrer d'Àngel Guimerà, va subsistir fins al 1929. L'enderroc va permetre obrir el carrer d'Ignasi Iglesias.

A la Plana de cal Corb, s'entrava per un portal que semblava un arc de triomf, situat al final del carrer de la Creu i al davant del carrer de Santa Bàrbara. Al peu del portal hi havia la font d'aigua de Dosrius, la parada del tramvia, l'escala de maons per a pujar al pont de fusta que, travessava la riera, servia pel dia d'una forta rierada i el transformador elèctric. Actualment, el transformador està emplaçat quasi al mateix indret, és ara l'únic testimoni d'una època llunyana. Darrera el transformador, sortia el rec de la Mina, era un rec que resseguia l'antic camí de València —el traçat romà de la Via Augusta— regava les hortes de can Claris, de can Pexau i finalment, regava els conreus de la Plana de cal Corb. Quan la gent havia traspassat el portal, transitava per un camí estret que resseguia les feixes i anava a trobar el carrer dels arbres, prop la masia de cal Corb.

En el centre de la Plana, s'hi aixecava la vella masia, era un casalot molt tronat, rústec, de sostres baixos i de parets èscrostonades. Presentava un aspecte trist, ròneg, si més no, melodramàtic. A la façana s'hi estintolaven uns pals amb penjarelles de pantoxes. Al darrera el porxo ple de teranyines, eines velles, fustes arnades i andròmines polsoses, hi vegetaven dues figueres que, arrelaven prop del femer i de l'antiga sínia. Grans feixos de canyes formaven una piràmide al peu del bassiol d'aigua tèrbola i pudent. Arran del pou naixia l'aqüeducte llarg que, canalitzava l'aigua per a regar les feixes de prop les parets dels badius de les cases del carrer de la Creu. La masia restà abandonada i ruïnosa, fou enderrocada fa uns vint-i-cinc anys i escaig. Estava situada a poca distància de l'indret on avui es troba el pavelló del Joventut.

Durant bastants anys, el mercat del divendres quedava instal·lat al carrer dels arbres. Les últimes parades arribaven fins al camí que conduïa als carrers d'Enric

Borràs i Dos de Maig. A l'estiu, el brancatge s'ajuntava, semblava un túnel de verdor, les fulles dels plàtans projectaven una ombra de frescor que, donava gust de respirar. El plàtan és un arbre que el devem a França; els francesos el plantaren a les carreteres del migdia del seu país amb un èxit considerable. A mesura que anaren passant els anys, el mercat s'omplia. Les parades s'allargaren fins al carrer de la Conquesta. Aleshores, l'Ajuntament va traslladar el mercat a l'emplaçament actual: plaça dels Països Catalans.

Cal mencionar un detall curiós per la història del carrer de Guifré. Mentre s'efectuaven les obres de la canalització de la riera de Sant Jeroni a l'indret de la carretera Nacional II, el trànsit de vehicles fou desviat pel carrer de la Conquesta, Guifré i riera de Canyet. Durant unes setmanes de gener del 1928, el carrer

dels arbres es convertí en la carretera de Madrid a França. Avui les construccions i els carrers han desfigurat la geografia de la Plana de cal Corb. No obstant, ara tenim una gran plaça, néta d'uns simbolismes que no cal pas recordar, plena de vols de centenars de coloms i molta vegetació. Un bell lloc per l'esplai i repòs dels ciutadans.

Tot anant seguint endavant pel carrer dels arbres, us adonareu dels canvis i reformes que durant els anys s'han portat a terme. A la cantonada del carrer de la Lluna hi ha una de les poques fonts públiques que es conserven a la nostra ciutat. És un exemplar artístic de ferro, compost d'una columna estriada baixa, coronada per una mena de capitell quadrat; a cada cara s'hi veu un escut en relleu, amb les barres catalanes. D'aquest tipus de font ciutadana, n'hi ha una al carrer de Francesc Layret, prop

la riera Matamoros. I l'altra, la trobem al carrer Alfons XII, a la cantonada del carrer de la Conquesta.

A l'altra vorera, davant el carrer de la Lluna, existia una escola, avui la casa l'han modernitzat. A quatre passes hi troben un edifici alterós d'habitatges, fa pocs anys en aquest lloc existien els importants tallers de la Bomba Prat. Al davant i a la cantonada del carrer de la Conquesta, esguardem un altre gran edifici d'habitatges, ocupa el solar on anys endarrera hi havia la vella fàbrica de teixits de can Canyelles.

Travessem el carrer de la Conquesta. Unes cases més enllà, en el número 159, hi ha el portal d'entrada a l'antiga fàbrica de brodats i mantons de Manila —ca l'Isap— fundada el 1866, pel senyor Josep Giró. Quasi al davant d'aquesta fàbrica centenària hi veiem una casa de quatre pisos que ofereix un estil arquitectònic de poca volada. En aquest indret hi va funcionar una escola nacional. Quan els mestres tancaren les portes de l'escola, restà abandonada molt de temps, fins que fou enderrocada. A la cantonada del carrer de Sagunt, la farmàcia.

Al davant, l'antiga pastisseria que presenta avui un aspecte modern i luxós. Fa uns seixanta anys, en Pau Esteve, elaborava tortells saborosos i braços de gitano deliciosos i fabricava acreditades galetes en el soterrani. En els anys vint, traslladà la fabricació a uns locals nous, arran del rierot. Hi ha una tenda de queviures a l'altra cantonada, a poca distància travessem el carrer de Güell i Ferrer i a la cantonada la fleca. Un cop hem travessat el carrer de la Providència, troben el 124, on el Colegio Badalonés hi té les classes de pàrvuls. Molt abans, aquesta casa era la cereria regentada pel senyor Minguet, un cerer bonhomíós que ostentava una barba de patriarca bíblic. Fabricava ciris, brandons, espelmes i candeles.

En el carrer de Roger de Flor —el carrer de les flors, com diu la gent— ens adonem que els plàtans s'han acabat. Antigament, els plàtans arribaven fins el carrer d'Antoni Bori. De fet, el carrer de Guifré va tenir un quilòmetre vorejat d'arbres fins

el 1960, aproximadament. Seguim endavant, unes cases i el carrer de la República Argentina. A la mà dreta, la paret que tanca el camp d'esports i l'edifici del col·legi dels Salesians. Anys enrera, aquí existia un terreny immens conreat que arribava fins a la carretera, quedava limitat per les fileres de canyes del rierot. A la part esquerra hi havia el camp de futbol de mossèn Anton.

Un cop hem deixat endarrera el carrer de Maria Auxiliadora que, segueix el traçat de l'antic rierot, trobem el gran portal de l'ex-farinera. Ara en aquest local hi ha una indústria. Del carrer de Garriga al carrer del General Weyler, la façana i la porta d'entrada del convent de les monges Adoratrius. Un detall curiós per la història de la ràdio badalonina. En els anys de la guerra civil, el comitè de la CNT, instal·là l'emissora EAJ 39 Ràdio Badalona a les aules del col·legi del convent. L'emissora va emmudir el dia que els sindicalistes emprengueren el camí de l'exili.

Des de l'edifici del convent fins al carrer de Cervantes, hi trobem el sector de més activitat comercial. De banda a banda: tendes de queviures, botigues de diferents articles, bars i cafès, una carnisseria, la fleca i una sucursal bancària. A la cantonada del carrer de Cervantes, hi ha un edifici amb balcons davant el terrat del soterrani. Es conegut pels quaranta pisos.

Ara que travessem un carrer que no té nom, observem uns terrenys plens de petits horts, els quals conserven encara la geografia d'antany. Uns quants metres més endavant, passem pel tros de carrer on hi ha vint cases de planta baixa, totes presenten el mateix estil arquitectònic, foren construïdes per allà el 1914. La fàbrica de pintures del carrer d'Antoni Bori, ha desaparegut. Des de les vint cases fins el carrer de Tortosa, l'espai està edificat per tallers i fàbriques.

Hem arribat al carrer de Tortosa, terme de la descripció. Ara, crec que no val la pena de continuar. A partir d'aquí, el carrer de Guifré, és nou de trinca i per ésser tant modern no té atractiu.